

Ensiohjeita hautausta järjestävälle

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n laatima opas ”Ensiohjeita hautausta järjestävälle” on tarkoitettu laitoksiin ja viranomaisille maksuttomasti jaettavaksi ohjeeksi omaisille ja asioita hoitaville henkilöille.

ENSIOHJE VAINAJAN OMAISILLE

Teitä on kohdannut suru. Kuolemantapauksen satuttua on surunkin keskellä ryhdyttävä käytännön toimiin mm. hautaamisen järjestämiseksi.

Käytännön järjestelyissä Teidän on helpointa kääntyä joko valitsemanne hautaustoimiston tai vainajan kotiseurakunnan puoleen. Hautaustoimiston ei tarvitse sijaita vainajan kotikunnassa. Viranomaisilla, esim. sairaalahenkilökunnalla tai poliisilla, ei ole oikeutta suositella teille tiettyä hautaustoimistoa.

Hautausjärjestelyt voidaan aloittaa välittömästi henkilön kuoltua.

HAUTAUSLUPA

Läheistänne hoitanut lääkäri kirjoittaa hautausluvan, mikäli kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviin tutkimuksiin ei ole aihetta. Muussa tapauksessa hautauslupa kirjoitetaan näiden tutkimusten jälkeen.

Hautausjärjestelyjä voitte hoitaa jo ennen kuin hautauslupa on kirjoitettu.

KUOLEMANSYYN SELVITTÄMISEKSI MAHDOLLISESTI TEHTÄVÄT TUTKIMUKSET

Lääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Lääketieteelliseen ruumiinavaukseen pyydetään lähiomaisen suostumus. Jos haluatte, että vainajalle tehdään lääketieteellinen ruumiinavaus, Teidän on hyvä välittömästi ottaa yhteyttä omaistanne hoitaneeseen lääkäriin. Sairaala tai terveyskeskus vastaa kaikista lääketieteellisen ruumiinavauksen aiheuttamista kustannuksista, myös mahdollisesta kuljetuksesta ruumiinavauspaikalle.

Oikeuslääketieteellinen kuolemansyyn selvittäminen

Vainajalle tehdään oikeuslääketieteellinen tutkimus kuolemansyyn selvittämiseksi silloin, kun kuoleman ei tiedetä johtuneen sairaudesta tai kuoleman syynä on ollut esim. tapaturma, hoitotoimenpide tai kuolema on muuten tapahtunut yllättävästi. Kaikista oikeuslääketieteellisten tutkimusten kustannuksista ja vainajan kuljettamisesta tutkimuspaikalle vastaa valtio.

Hautausjärjestelyt voitte aloittaa jo ennen kuolemansyyn selvittämiseksi tehtäviä tutkimuksia.

KUOLINTODISTUS

Kuolintodistuksesta selviää vainajan kuolinsyy ja se kirjoitetaan vasta kaikkien kuolemansyyn selvittämisen edellyttämien laboratorio- ym. tutkimusten valmistuttua. Tähän voi toisinaan kuluu jopa kuukausia. Kuolintodistusta ei tarvita viranomaisten kanssa asioitaessa.

TIETO KUOLEMASTA

Tieto kuolemasta lähetetään virkateitse Digi- ja väestötietovirastoon kirjattavaksi väestötietojärjestelmään, josta tieto välittyy esim. seurakuntaan, Kelan toimistoon, useimpiin pankkeihin jne. Yleensä omaisten ei tarvitse ilmoittaa kuolemasta viranomaisille.

Virasto- ja pankkiasioita voitte hoitaa rekisteriviranomaiselta (Digi- ja väestötietovirasto, seurakunta) saatavalla virkatodistuksella. Lääkärin kirjoittamaa kuolintodistusta ei tarvita.

HAUTAUSTOIMISTOJEN EETTISET OHJEET

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:n jäsenliikkeet noudattavat seuraavia ammattisääntöjä:

Hautaustoimistotyö ammattialana vaatii huomattavaa ammattitaitoa ja tehtävien hoitamista omantunnonasioina. Tämä perustuu lojaaliin suhteeseen kyseessä olevaiin omaisiin (kuolinpesiin). Sen vuoksi tulee jokaisen yrittäjän

- muistaa ehdoton vaitiolovelvollisuus
- kohdella surevia perheitä olosuhteiden vaatimalla kunnioituksella
- muistaa aina, ettei hautaustoimiston omistajan eikä hänen palveluksessaan olevien henkilöiden käytös saa antaa epäedullista kuvaa heistä itsestään eikä ammattikunnasta

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry suosittelee jäsenilleen

- kunnioituksen osoittamista palveluksia tarvitsevien uskonnoille ja tavoille
- kaikkien kuolintapaukseen ja hautaukseen liittyvien tehtävien yksityiskohtaista, huolellista hoitamista
- rehellisyyttä ja pidättyvyyttä kaikissa tilanteissa, myös ilmoittelussa
- ammattiin kohdistuvan luottamuksen kunnioittamista
- ammattialaa koskevien kansallisten ja kansainvälisten lakien, säädösten, määräysten ja sopimusten noudattamista
- lojaalia yhteistyötä kansallisten ja ulkomaisten virkaveljien kanssa, ennen kaikkea Euroopassa tapahtuvassa työssä ja avunannossa
- kaikkien niiden hankkeiden tukemista, jotka tulevat vastaavien järjestöjen taholta ammattialamme työskentelytapojen helpottamiseksi ja yksinkertaistamiseksi

ENSIOHJEITA HAUTAUSTA JÄRJESTÄVÄLLE

Helpoin tapa hautajaisten järjestämiselle on ottaa yhteys valitsemaan ne hautaustoimistoon, joka luotettavasti ja asiantuntevasti ryhtyy hoitamaan hautaukseen liittyviä asioita.

Hautaustoimisto ottaa hoitaakseen toivomustenne mukaisesti yhteydet tarvittaviin tahoihin hautauksen järjestämiseksi. Sieltä varataan ajat, paikat ja toimittajat hautaustilaisuutta varten. Hautaustoimistossa valitaan arkku ja tarvittaessa urna. Hautaustoimisto huolehtii vainajan pukemisesta, arkkunlaitosta ja tarpeellisista kuljetuksista. Myös muistotilaisuuden järjestelyn, kukkalaitteet, hautamuistomerkkiasiat sekä usein myös perunkirjoituksen voi antaa hautaustoimiston tehtäväksi.

Omaisten oikeus huolehtia hautausjärjestelyistä

Hautaustoimilaissa säädetään oikeudesta huolehtia hautausjärjestelyistä. Jollei vainaja ole eläessään nimenomaisesti toivonut tietyn henkilön huolehtivan hautaamiseen, tuhkaamiseen ja tuhkan käsittelyyn liittyvistä järjestelyistä, voivat järjestelyistä huolehtia vainajan eloonjäänyt puoliso tai kuolinhetkellä vainajan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa yhteisessä taloudessa jatkuvasti elänyt henkilö sekä lähimmät perilliset, esimerkiksi lapset tai sisarukset. Hautaustoimilaissa määrätään myös, että vainajan ruumis on viivytyksettä haudattava tiiviissä asianmukaisessa arkussa tai tuhkattava krematoriossa.

Kuolintodistus ja lupa hautaamiseen

Jos vainaja on viimeisen sairautensa aikana ollut lääkärin hoidossa, hoitanut lääkäri yleensä kirjoittaa kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen. Hautauslupa tarvitaan krematoriolle tuhkaamista

varten ja siihen seurakuntaan tai muulle taholle jonka omistamaan hautausmaahan vainaja haudataan. Hautausluvalla ei hoideta käytännön asioita vaan rekisteriviranomaiselta saatavalla virkato-distuksella tai muulla dokumentilla kuten sukuselvitys, joka saadaan väestötietojärjestelmästä.. Sairaala voi ennen tätä pyytää omaisilta lupaa lääketieteellisen ruumiinavauksen tekemiseen.

Jos vainaja ei viimeisten kuuden kuukauden aikana ole ollut lääkärin hoidossa, kun kuoleman on aiheuttanut rikos tai tapaturma tai kun kuolema muuten on tapahtunut yllättävästi, toimittaa kuolinpaikka-kunnan poliisiviranomainen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvityksen. Silloin kuolintodistuksen ja luvan hautaamiseen antaa ruumiinavauksen suorittanut lääkäri. Sairaala toimittaa kuolintiedon virkateitse rekisteriviranomaisille. Lupa hautaamiseen toimitetaan omaiselle tai hautaustoimistolle sairaalan käytännöstä riippuen.

Hautapaikka

Yleensä hautapaikka on hautausmaalla. Perheen hallinnassa jo olevan haudan käyttämisestä voidaan sopia hautaustoimistossa. Uuden hautapaikan saadakseen ei tarvitse olla seurakunnan jäsen, vaan seurakunnat ovat velvollisia luovuttamaan hautapaikan kaikille kunnassa asuneille. Muista hautapaikoista saatte parhaat tiedot seurakunnasta tai hautaustoimistosta.

Arkkuhautaus

Sekä arkku- että tuhkahautauksessa hautajaistilaisuus on lähes samanlainen. Toimituksen jälkeen arkku yleensä kannetaan kirkosta tai kappelista omaisten saattamana ja lasketaan hautaan. Arkku voi myös jäädä kirkkoon tai kappeliin, josta hautaustoimisto voi siirtää arkun ns.hiljaisuudessa ilman omaisten järjestämiä kantajia. Toimitus voi myös tapahtua haudalla.

Tuhkahautaus

Tuhkahautauksessa arkku kukkineen jätetään yleensä tilaisuuden päätyttyä kappeliin, josta se seurakunnan tai hautausoimiston toimesta siirretään tuhkatavaksi. Omaiset voivat myös halutessaan kantaa arkun hautausautoon. Tuhkan hautaaminen tapahtuu yleensä erikseen sille varattuna aikana. Hautausoimilain mukaan tuhka on vuoden kuluessa tuhkaamisesta haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan.

Muistotilaisuus

Yleensä hautajaistilaisuuden jälkeen järjestetään muistotilaisuus. Muistotilaisuus voi olla kotona, seurakunnan tiloissa tai muissa soveltuvissa tiloissa.

Hautauskulut

Hautauskulut maksetaan ensisijaisesti vainajan varoista ja vainajan tililtä. Vainajan pankkitiliä ei suljeta vaikka se poistuu verkkopalvelusta eikä sieltä voi suorittaa käteisnostoja, laskujen maksu kuitenkin onnistuu pankissa. Yksikin pesän osakas voi yksin maksaa vainajalle kuuluvia laskuja kuolinpesän pankkitileiltä. Mikäli vainajalla ei ole omia varoja hautaamiseen voi hautausavustusta hakea Kelasta joka ohjaa hakemuksen vainajan viimeisen asuinpaikan sosiaalitoimeen. Sosiaalitoimi kustantaa yleensä vainajalle pakolliset minimihautauskulut.

Perunkirjoitus

Perunkirjoitus on toimitettava kaikista Suomessa asuneista ja kuolleista henkilöistä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta. Perunkirja toimitetaan verotoimistoon. Tarvittaessa perunkirjoitukselle voi hakea jatkoaikaa. Perunkirjoitus on ilmoitus vainajan perillisistä, varoista ja veloista.

MUISTILISTA OMAISILLE

On koko joukko asioita, joista jonkun on huolehdittava kuolemantapauksen jälkeen. Esimerkiksi voi olla tarpeen pitää silmällä tyhjillään olevaa asuntoa, tyhjentää jääkaappi ja huolehtia lemmikkieläimistä. Jos vainajan omaisuutta on jäänyt sairaalaan, se on noudettava.

Viranomaisyhteydet

Lääkäri, joka antaa hautausluvan, lähettää tiedon kuolemasta rekisteriviranomaisille kirjattavaksi väestötietojärjestelmään. Tätä kautta tieto kulkee myös eläkelaitoksiin ja pankkeihin.

Posti ja suoramarkkinointi

Suoramarkkinointiyrietykset saavat tiedot kuolemantapauksista väestötietojärjestelmästä, mutta kannattaa ottaa huomioon, että suoramarkkinointiosoitteistoja päivitetään harvakseltaan. Suoramarkkinointikirjeitä voi tulla vainajan nimellä vielä kuukausia kuoleman jälkeen.

Jos vainajan asunto on tyhjillään, kannattaa järjestää postin edelleenlähetyksen jollekin lähiomaiselle. Kirjatut lähetykset voi kuolinpesän hoitaja kuitata vainajan virkatodistuksen ja kuolinpesän osakkaiden antaman valtuutuksen nojalla.

Mitä yksikin kuolinpesän osakas voi hoitaa

Yksikin kuolinpesän osakas voi jättää kuolinpesän tililtä vainajan laskuja maksuun, saada tilitietoja vainajan pankkitileistä, katkaista suoraveloitukset vainajan pankkitileiltä sekä tilata asiakirjoja perunkirjoitusta varten, luetteloittaa vainajan tallelokeroa ja ryhtyä hautausjärjestelyihin.

Mihin tarvitaan virkatodistusta

Virkatodistuksella hoidetaan käytännön asioita pankeissa, vakuutusyhtiössä yms. Kuolintodistusta ei tarvita, ellei kyseessä ole taho, joka tarvitsee tietoonsa vainajan kuolinsyyn (yleensä vakuutusyhtiö). Katkeamaton virkatodistusketju eli sukuselvitys tarvitaan perukirjan liitteeksi. Virkatodistusketju tarvitaan 15-vuodesta alkaen ja lapsettomalla henkilöllä myös vanhemmista ja sisaruksista. Ensisijaisesti asioita voi hoitaa virkatodistuksella jossa näkyy henkilön kuolinpäivä sekä mahdolliset pesän osakkaat. Kätevästi tällaisen todistuksen saa Digi- ja väestötietovirastosta. Pesän osakasluettelon eli virkatodistusketjun voi halutessaan vahvistuttaa Digi- ja väestötietovirastosta mutta tämä ei ole pakollista.

MITÄ MUUTA OLISI HYVÄ MUISTAA

Järjestöt, klubit ja yhdistykset

Jäsenyyden irtisanominen ei ole ainoa syy ottaa yhteyttä niihin järjestöihin, joiden jäsen vainaja on ollut. Yhteisö, jossa vainaja on aktiivisesti toiminut, voi olla halukas lähettämään edustajansa hautajaisiin tai toimittamaan kukkatervehdyksen tai surunvälitteluadressin omaisille. On myös mahdollista, että erilaisia jäsentalletus- tai osuusmaksuja tai vastaavia palautetaan kuolinpesälle.

Alla on esimerkkejä yleisimmistä

- järjestöistä: ammattiyhdistys
- harrastekerho kuoro, soittokunta, seurat
- Facebook ja verkkosivustot, urheiluseura,
- muu yhdistys osuuskunta puolueosasto,
- veteraanijärjestöt Rotary/Lions-
- klubi/vapaamuurarit
- _____
- _____

Vakuutukset

Erilaisten henki-, omaisuus- ja säästövakuutusten lisäksi on olemassa monenlaisia erillisiä vakuutuksia esim. matkapuhelinta, tietokoneita, televisioita yms. varten. Jotkut vakuutukset eivät enää ole tarpeellisia tai ajankohtaisia, toiset on ehkä syytä siirtää uuden vakuutuksenottajan nimiin. On myös tärkeää huolehtia mahdollisten vakuutuskorvausten hakemisesta.

- henkivakuutus, ryhmähenkivakuutus, tapaturmavakuutus,
- sairauskuluvakuutus, eläkevakuutus, säästövakuutus
- kotivakuutus, matkavakuutus

- _____
- _____
- _____

Tilaukset ja sopimukset

- Jotta kuolinpesä ja omaiset välttyisivät tarpeettomilta maksuilta,
- on tärkeää irtisanoa erilaiset tilaukset ja sopimukset.
- Palauttaa mahdolliset apuvälineet.

Voi myös olla tarkoituksenmukaista siirtää sopimus tai tilaus jonkun omaisen nimiin.

- vuokrasopimus
 - sähkö/kaasu
 - autotalli/autopaikka
 - vesi/jätevesi
 - puhelimet, internet
 - TV-lupa, satelliitti- ja kaapeli-TV
 - pankin maksupalvelu
 - sanoma- ja
 - aikakauslehtitilaukset
 - ateriapalvelu
 - _____
-

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry

Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry on noin 300
hautaustoimiston muodostama toimialajärjestö.

Liitto on perustettu vuonna 1942. Sen tarkoituksena on
vaalia suomalaista hautauskulttuuria, kehittää liiton jäsenten
ammattitaitoa ja -etiikkaa sekä valvoa ja edistää jäsentensä
yleisiä ja yhteisiä etuja.

Opasvihkon kopioiminen on kielletty.
Opasvihkoa voi tilata Suomen Hautaustoimistojen Liitto ry:stä.

info@hautaustoimistojenliitto.fi
www.hautaustoimistojenliitto.fi
p. 040-840 9002